

Svar (6/7 98)

Socialministeren (Karen Jespersen):

I begrundelsen for spørgsmålet henviser spørgeren til et konkret tilfælde, hvor en ældre senil mand er til fare for sig selv og til stor gene for naboerne ved at forville sig væk eller ved at forstyrre naboerne på alle tider. Det anføres endvidere, at kommunen ikke griber ind efter henstilling fra pågældendes fjerntboende søster.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at jeg som udgangspunkt finder det meget vigtigt at overholde princippet om den personlige friheds ukrænkelighed, hvilket bl.a. indebærer, at det ikke er muligt at gribe ind over for borgerne, medmindre der foreligger et samtykke fra den enkelte eller en direkte hjemmel i lovgivningen.

I forhold til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, som f.eks. personer med svær demens, kan det være vanskeligt at indhente et egentligt samtykke til f.eks. ydelse af personlig og praktisk hjælp i hjemmet eller til flytning til plejehjem/plejebolig. I disse situationer vil kommunen kunne fremsætte anmodning om at der iværksættes værgemål, således at værgeren kan give samtykke på den dementes vegne. Det skal dog understreges, at der ikke i værgemålsloven er fastsat regler om, at værgeren kan træffe afgørelser, som den der er under værgemål modsætter sig. I øvrigt skal jeg bemærke, at værgemålsloven hører under justitsministerens område.

Jeg kan endvidere oplyse, at jeg i efteråret 1996 nedsatte »Udvalget om psykisk handicappedes retssikkerhed«, som bl.a. skulle vurdere i hvilket omfang der er behov for at gennemføre lovgivning, der giver adgang til at anvende forskellige former for indgreb i psykisk handicappedes selvbestemmelsesret med det formål at beskytte dem imod de risici, de vil udsætte sig for, hvis der ikke blev grebet ind.

Det forudsattes, at udvalget i denne forbindelse skulle overveje mulighederne for at gennemføre lovgivning, som giver hjemmeplejen eller andre ret til at beslutte, at en psykisk handicappet skal flytte i anden bolig, f.eks. bofællesskab eller plejebolig, med det formål at opnå den mest hensigtsmæssige boform, støtte og omsorgsindsats. Formålet med udvalgsarbejdet var at styrke retssikkerheden for personer, som er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt p.g.r. af psykisk handicap, herunder demente.

Udvalget afgav rapport den 22. januar 1998 og anbefalede heri bl.a., at der foretages en præcisering af, »at der påhviler kommunen/amtskommunen et særligt ansvar for at yde bistand til personer, der på grund af deres betydeligt nedsatte psykiske funktionsevne ikke kan tage vare på egen tilværelse. En sådan præcisering vil give grundlaget for at der, selvom der ikke foreligger et samtykke (eller et samtykke, som pågældende forstår betydningen af), kan sættes ind med bistand, der tilgodeser, at målsætningen med indsatsen i forhold til de svageste grupper kan opfyldes.«

Udvalget anbefaler endvidere, at »der i lovgivningen indsættes en hjemmel til, at en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne kan flyttes til et botilbud, etableret efter serviceloven eller efter lov om almene boliger, med passende servicetilbud. Bestemmelsen skal alene kunne anvendes i graverende tilfælde, hvor såvel hensynet til den pågældende, til omgivelserne og til de krav, der med rimelighed kan stilles til kommunen om at etablere passende tilbud i den handicappedes oprindelige bolig, bevirker, at der er et åbenbart behov for indgriben. Flytningen til et passende botilbud skal medføre en forbedring af den enkeltes situation og livskvalitet.« Udvalget stiller i øvrigt forslag om en række retsgarantier i form af beskikkelse af advokat og domstolsprøvelse.

Jeg har sendt udvalgets rapport til høring i diverse institutioner og organisationer med interesse for området. På baggrund af rapporten og de modtagne høringssvar er et lovforslag under udarbejdelse med henblik på fremsættelse i efterårssamlingen. Jeg forudser, at det kommende lovforslag vil bidrage til at skabe større klarhed over demente borgeres rettigheder og samtidig opstille nogle faste retssikkerhedsgarantier for denne gruppe.

Spm. nr. S 621

Til socialministeren (15/6 98) af:

Inge Refshauge (DF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at medicintilskuddet på op til 3.000 kr. opretholdes, i forbindelse med at den nye servicelov afløser bistandsloven?«